

Hemnes kommune

Skaper glede mellom smul sjø og evig snø

Orientering om individuell tilrettelagt opplæring og tilpasset opplæring. Kontrollutvalget 6. november 2025

Kontrollutvalget i Hemnes kommune har bedt, i sak 14/25, kommunedirektøren gi en oppdatert skriftlig orientering til sekretariatet innen 22. oktober 2025 og en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 6. november 2025, om individuell tilrettelegging og tilpasset opplæring i skoleåret 2024/2025.

Oppdraget er lite spesifisert, så rapporten er en generell rapport som eventuelt kan utdypes i kontrollutvalgets møte 6. november 2025.

Individuelt tilrettelagt opplæring

Skoleåret 2024/2025 er første året hvor det gis individuelt tilrettelagt opplæring (heretter ITO) etter den nye opplæringsloven som ble innført 1. august 2024.

§ 11-6 omfatter ITO, med følgende lovtekst:

«Elevar har rett til individuelt tilrettelagd opplæring dersom dei treng det for å få tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal utformast slik at det samla kan gi eleven tilfredsstillande utbytte av opplæringa samanlikna med andre elevar og i tråd med dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven.»

Sakkyndige vurderinger skrevet før 1. august 2024 skulle skrives ut fra tidligere opplæringslov. Det betyr at de aller fleste vedtakene for forrige skoleår er skrevet ut fra PPT sine vurderinger med utgangspunkt i en lov som ikke lenger var gjeldende når vedtakene skulle effektueres. Det har gjort at skillet mellom ny og gammel opplæringslov kunne være litt utfordrende å håndtere.

Den nye loven inneholder også en paragraf 11-4 som gjelder personlig assistanse og en paragraf 11-5 som gjelder fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler. Bruk av assistenter i skolen er nå i stor grad knyttet til paragraf 11-4. Det er ikke krav om sakkyndig vurdering når bruken av disse to paragrafene skal vurderes.

I Hemnes kommune fikk ca. 9,4 prosent av eleven ITO forrige skoleår. Det er litt over landsgjennomsnittet på ca. 8 prosent. Antallet vedtak er jevnt fordelt over trinnene. Det er ikke kommet noen klager på enkeltvedtakene eller gjennomføringen av ITO.

Enkeltvedtakene angående ITO, samt dokumentene som er knyttet opp mot gjennomføringen av vedtak (Individuell opplæringsplan med evaluering), skrives nå etter de nye malene som ble utarbeidet etter forvaltningsrevisjonen av spesialundervisning. Det skal sikre at det formelle rundt vedtakene er på plass.

I forbindelse med forvaltningsrevisjonen høst 2023 og vår 2024, ble det påpekt lang saksbehandlingstid for noen av sakene. PPT har tatt tak i dette det siste året og kunne, under PPT sin fagdag 23. september i år, opplyse muntlig at de nå var så godt som ajour med alle saker. «Tidsfristen» på 3 måneder (den er ikke presisert i loven) overholdes med mindre det er noe spesielt som umuliggjør en så hurtig behandling.

I forbindelse med forvaltningsrevisjonen har kommunedirektøren sagt at det skal opprettes en uavhengig kontrollfunksjon som skal gå gjennom et utvalg av vedtakene om ITO med tilhørende dokumenter hvert skoleår. Dette arbeidet er i oppstartsfasen og en slik ordning skal innen kort tid formelt være opprettet.

Tilpasset opplæring

Paragraf 11-1 i opplæringsloven omhandler tilpasset opplæring og lyder:

«Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at opplæringa er tilpassa, det vil seie at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader, og at alle skal få utnytta og utvikla evnene sine. Lærebedrifta skal sørge for tilpassa opplæring for dei som har læretid i bedrift.»

Det jobbes intens og godt med tilpasset opplæring i Hemnes kommune for tiden.

Kartlegging er viktig for å kunne tilpasse opplæringen. Det kartlegges på mange plan og tilpasset undervisning blir iverksatt ut fra kartleggingen. Her er noen eksempler:

- Nasjonale kartleggingsprøver i 1. og 3. klasse. Gjennom disse prøvene kan utfordringer tidlig avdekkes.
- Nasjonale prøver i 5., 8. og 9. klasse. Dette er prøver ut fra hva nasjonale myndigheter forventer at elevene skal kunne ved forskjellige klassetrinn. Ut fra resultatene kan man tilpasse undervisning til den enkelte elev.
- Kartleggingsprøver i de sentrale fagene på hvert klassetrinn.
- Dysmate: Et kartleggingsverktøy for å avdekke dysleksi eller andre leseutfordringer. Benyttes i 3., 4., 6. og 8. klasse. Med dette verktøyet kan vi avdekke dysleksi tidlig og hjelpe elevene allerede på småtrinnet.

I henhold til den nye opplæringsloven skal PPT være med og jobbe med skolene slik at læringstibudet blir så inkluderende og godt tilrettelagt som mulig. På fagdagen som er nevnt tidligere i dokumentet, ble det jobbet med dette og at kommunene og PPT måtte lage noen rammer rundt et slikt arbeid. Det ble seinest 21. oktober avholdt et møte med PPT hvor det ble jobbet med kartleggingsverktøy samt diskutert hvordan vi kan lage faste og tydelige rammer rundt det forbyggende arbeidet og tilpasset opplæring. I det møtet presiserte PPT at i Hemnes kommune jobbes det veldig strukturert med dette allerede og at det utføres et veldig godt arbeid.

Alle skolene i Hemnes kommune jobber for å bli dysleksivennlige skoler. Det er Dysleksi Norge som godkjenner skoler som dysleksivennlige og har strenge kriterier på hva som må oppfylles for å bli dysleksivennlige skoler. Skolene og kommunen jobber sammen Dysleksi Norge for å oppfylle kriteriene. Dette er et tidkrevende arbeid, men vi er godt på vei.

Hemnes kommune

Skaper glede mellom smul sjø og evig snø

Læringsmiljø i skolene vil også ha betydning for arbeidet med tilpasset opplæring. Kommunestyret har i kommuneplanens samfunnsdel vedtatt at læringsmiljø i skole og barnehage skal ha en hovedprioritet. Dette jobbes det også med, men det omtales ikke videre her.